

Eesti päevad Austraalias

Ajalugu on eestlased mööda ilma laiali pildunud ja praeguseks on vist raske leida maad kus poleks eestlasi või koguni elujõulist eesti kogukonda. Ning mis peamine, enam ei lahuta meid piirid ega kaugused. Austraalia on üks kaugemaid kontinente, kus mitmed eesti kogukonnad on võimelised üleval hoidma vaata et suurimaid Eesti Maju (võrreldes teiste Eesti Majadega mujal maailmas) Sydneys, Melbourne'is ja Adelaide'is.

Mida ma Austraalias tein? Alustasin 2012. aastal uuringuid ETF grandis (nr 9132) toetusel eestlaste suurpidudest ning rahvatantsuharrastusest Eestis ja väljaspool Eestit.

Kontaktid eestlaste kogukonnaga olid kestnud juba mitu aastat enne, kuid kohutamine Sydney Virmaliste rahvatantsujuhi Madis Alveri ja tema abikaasa Tiinaga 2008. aastal TLÜ Kunstide Instituudi korraldatud rahvatantsuseminaril andis ehk esimese tõuke pika reisi ettevõtmiseks. Toetavad soovitusel sain ka Sydney Eesti Maja arhiivi juhatajalt Maie Barrow'lt ning tema assistendilt Reet Simmunilt, kellega oleme koos osalenud mitmel korral Eestis BaltHerNeti suvekoolitusel. Lõplik otsus aga tuli pärast Austraalia eestlaste esindaja Iivo Tuule ettekannet, 2012. aasta ÜEKN üldkoosolekul Lundis, kes oma ettekandes ütles, et just rahvatantsust võiks saada Austraalias eestluse hoidja. Pärast lõpliku otsuse tegemist alustasin kontaktide otsinguga ka teiste rahvatantsurühmadega Austraalias (Adelaide'i Vikerkaar ja Melbourne'i Eiderattad).

Võiks öelda, et kõik, mis on seotud Austraaliaga, on natuke teistmoodi. See, et Austraalia päevad toimuvad detsembris, kui meil Euroopas on talv, on ju ka väga eksootiline, nagu ka see, kogukond peab neid pühi koos eesti päevadega. Kõik on Austraalias põimunud suureks eesti kogukondade kokkusaamiseks. Suurpeole tullakse kokku üle Austraalia vähemalt iga kolme aasta tagant. Praeguseks on ajavahe vähenenud kahele aastale: XXIII eesti päevad toimusid 2010 Adelaide'is, 2012 olid XXIV eesti päevad Sydneys ja XXV eesti päevad tulevad 2014. aastal Melbourne'is. Esialgsete kuulduste põhjal jätkab pidustuste korraldamist Adelaide 2016. aastal.

Eesti päevi Austraalias on korraldatud alates 1954. aastast kolmes suuremas keskus (Sydneys, Melbourne'is ja Adelaide'is), et koondada Austraalia mandril laialipaisatud rahvusrühma, elavdada eestlaste harrastustegevust, pidada omavahel sidet ja hoida ülal oma kultuuritraditsioone. Viimaste eesti päevade ettevalmistused langesid kiiretele jõulu-eelsetele päevadele. Eestist jõudsid sedapuhku Sydneysse etendusi andma nuku- ja noorsooteatri noored näitlejad, samuti lauljad ja pillimehed.

Nagu ikka, avati eesti päevad pidulikult 27. detsembril jumalateenistusega St Stephensi kirikus, kus õnnistati Eesti organisatsioonide lippe. Kõneles koguni kolm õpetajat: Adelaide'ist, Melbourne'ist ja Sydneyst. Päevade avamisel laulsid eesti kogukondade ühendkoor ja ansambel Lõke, esimeseks ürituseks kujunes kunsti- ja käsitöönäituse "Sool & Pipar" avamine Tap Gallerys, mis oli uudistavat rahvast täis. Öhtul järgenes sellele avapidu.

Osalesin kõikides rahvatantsuproovides. Madis ja Tiina Alver olid korraldustööga hõivatud lausa varahommikust õhtuni. Pole ka ime, sest Madis on rahvatantsuharrastuse kõrval ka Eesti Maja kooperatiivi juhatuses. Rahvatantsurühm Virmalised on Madis Alvre juhtimisel teinud harjutusi Sydney Eesti Majas järjepidevalt. Üle nädala kohtuva algajate rühma juhtimise on ta jätnud oma õpilase Kati Koreneffi hoolde. Nii on rühm kasvanud 32-liikmeliseks, palju on noori. Tiina Alver, kes tantsib rühmas nagu Madiski, muretseb lisaks organisatoorse poole eest. Tema kannab hoolt repertuaari-

Hetk 2012. aasta Sydney eesti päevade rahvapeo lõpetamiselt. Mai Bucherti foto.

teavituse eest, muretseb rahvariiete eest, korrastades ja jagades neid tantsijatele ning hallates enda loodud rahvariideladu, kust ta leiab igale vajaliku komplekti. Jagus sealt mullegi rahvapeol osalemiseks.

Kõige huvitavamaks kujunes ühisproov, kus osalesid kõik rahvatantsijad Melbourne'ist, Adelaide'ist ja Sydneyst. Suures peosaalis oli igas vanuses rahvatantsijaid, proovile lisasid värvikust rahvamuusikud Salmiakki Pelimannit. Nad on juba mitu aastat andnud koos Virmaliste rahvatantsurühmaga kontserte ja koostöö on ladus.

Eriti huvitavaks kujunes programmi esitamise viis, mis tegi tantsukava väga vaheldusrikkaks. Nimelt esitasid kõik kolm rahvatantsurühma eraldi oma rahvatantse ja seejärel mõned tantsud ka koos. Peo lõpuks tantsisid kõik rühmad 25 tantsupaariga traditsioonilist tuljakut. See oli tõesti ülev vaatepilt.

Tahan siinkohal esile tõsta seda, et viimastel aastatel pole ma väljaspool Eestit näinud nii palju väliseesti rahvatantsijaid koos esinemas. Võrreldes Austraalia ühendlaulukooriga oli rahvatants kindlat dominantset kohal. Ka selles osas erineb Austraalia teistest eesti kogukondadest väljaspool Eestit ja kindlasti on selleks omad põhjused.

Veel üks Austraalia eestlaskonna erilisus. Eesti päevade lõpetamine pole Austraalias niisugune nagu mujal eesti kogukondades, sest selleks kujunes vana-aasta ball. See pole küll ametlikult eesti päevade osa, kuid seda ei saa mingil juhul jätta nimetamata. Kindlasti on see eriline just Sydneys, kus kell 12 võisid kõik ballil olijad jälgida maailmas tuntud Ooperiteatri juures toimuvat tulevärki, õhtu kõrghetkeks sai spontaanne ja hingest tulev Eesti ja Austraalia hümn ühislaulmine.

Iivi Zajedova